Monahul Nicodim

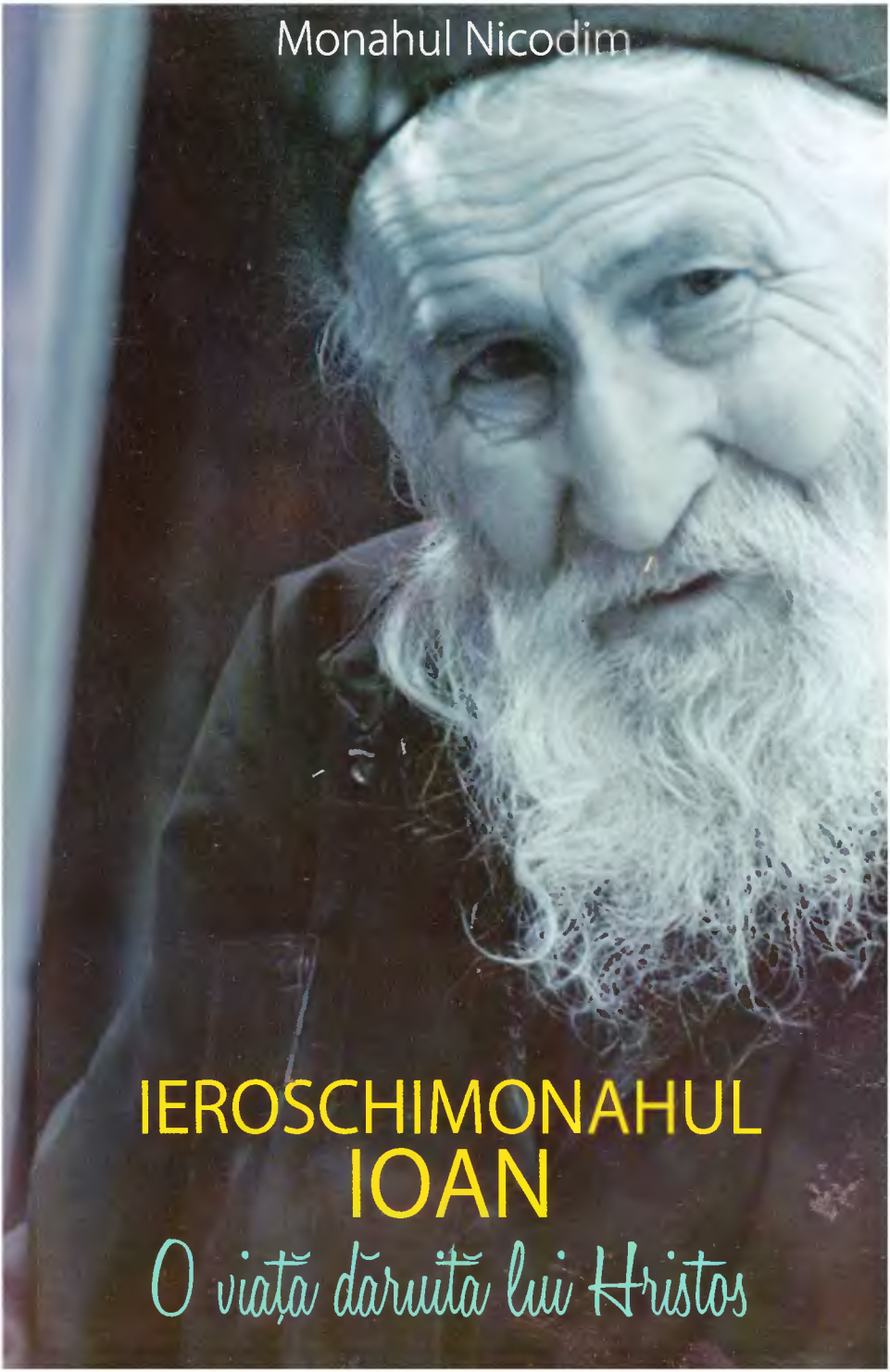

IEROSCHIMONAHUL IOAN

O viață dăruită lui Hristos

Monahul Nicodim

IEROSCHIMONAHUL IOAN

O viață dăruită lui Hristos

Simplitatea pe care a pierdut-o lumea civilizată

© Mănăstirea Sihăstria Putnei.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
NICODIM, MONAH
Ieroschimonahul Ioan : o viaţă dăruită lui Hristos /
Monahul Nicodim. - Galaţi : Egumenița, 2013
ISBN 978-606-550-137-9

2

Monahul Nicodim

IEROSCHIMONAHUL IOAN

O viață dăruită lui Hristos

Simplitatea pe care a pierdut-o lumea civilizată

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte
PIMEN
Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuților

EDITURA EGUMENITA
2013

Mulțumiri tuturor celor care au făcut posibilă apariția acestei cărți.

Cuvânt înainte

Viața mănăstirească este o viață – cum spun Sfinții Părinți – a îngerilor, a îngerilor trăitori în trup omenesc. Dragostea de Dumnezeu şi nevoințele personale îl ajută pe cel intrat în mănăstire ca, prin harul lui Dumnezeu, să atingă diferite trepte ale desăvârşirii creştine. Cel care intră în mănăstire urmează cuvintelor Mântuitorului care spune să iubim mai mult pe Dumnezeu decât pe tata şi pe mama care ne-au născut trupeşte, prin aceasta înțelegând că trebuie să-i iubim mai departe, dar iubirea noastră să se îndrepte permanent şi cel mai mult către Dumnezeu, Izvorul vieții noastre. Aceste cuvinte şi acest crez l-au călăuzit pe părintele ieroschimonah Ioan în calea sa către viața mănăstirească şi mai ales către „patria monahismului ortodox", Muntele Athos.

Către sfârşitul vieţii sale, mai bine zis înainte de obştescul sfârşit, a simţit nevoia, datorită dragostei faţă de părinţi, de care a fost călăuzit permanent, să se întâlnească şi cu rudele sale, şi în primul rând cu tatăl său, mama sa trecând la cele veşnice.

Aceste pagini ne înfăţişează pe scurt şi cuprinzător rânduielile din viaţa monahală, respectiv din Muntele Athos. Înţelegem cât de importantă este păstrarea rânduielilor tipiconale a slujbelor şi a vieţuirii în general, rânduieli temeluite pe tradiţia, experienţa de-a lungul veacurilor a părinţilor purtători de Dumnezeu.

Aceste pagini sunt izvorâte dintr-o conştiinţă privind cunoaşterea vieţii creştine şi în special a celei monahale, cu scopul ca aceste pagini să fie o călăuză pentru orice om, doritor de trăire în sfinţenie a vieţii, atât a mireanului, cât mai ales a călugărului. Având în vedere că credincioşii noştri de la parohii sunt doritori şi râvnitori pentru trăirea vieţii creştine pe trepte cât mai înalte ale sfinţeniei,

cititorii acestor pagini vor înălța o rugăciune de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru citirea acestor pagini şi odată cu aceasta un gând de recunoştință alcătuitorului şi diortositorilor acestor pagini.

Binecuvântăm osteneala pentru întocmirea broşurii de față, rugând pe Bunul Dumnezeu să dăruiască bucuria mântuirii atât celor mai sus amintiți, cât şi cititorilor acestor pagini.

Pimen,
Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuților

Binecuvântare

S-a spus de multe ori despre vremurile noastre că sunt lipsite de pilde duhovniceşti. Cei bătrâni au trecut unul câte unul la Domnul, iar printre cei tineri rămaşi, ne este greu să mai găsim oameni cu îndrăzneală la Dumnezeu. Aceasta este fără îndoială şi pricina pentru care cuviosul Paisie Aghioritul dădea adeseori următorul sfat: *Când auziți despre faptele unor oameni sfinți, străduiți-vă să le scrieți, căci va veni vremea când asemenea rânduri vă vor fi singura mângâiere.*

Urmând acestui îndemn, părinții mănăstirii Sihăstria Putnei ne dăruiesc astăzi o carte despre părintele Ioan de la Colciu, o carte pe cât de mică, pe atât de prețioasă. Autorii au pornit la lucru cu un handicap: a vorbi despre un om atât de smerit şi de simplu, e un lucru anevoios, pe care oricât te-ai strădui nu îl poți

duce la capăt cum se cuvine. E şi acesta un semn că viaţa cu adevărat duhovnicească nu se învaţă din cărţi, iar sfinţenia poate fi deprinsă într-un singur chip: trăind alături de un om sfânt.

Părinţii mai vechi din mănăstirea noastră l-au cunoscut pe avva Ioan şi l-au iubit mult. Era un părinte nevoitor, neagonisitor, smerit şi plin de răbdare. Un om tăcut, înţelept, cu multă dragoste, adesea disprețuit, ocărât şi uneori chiar lovit, care întotdeauna a răspuns la toată acestea smerindu-se, binecuvântând şi mângâindu-i pe alţii. Cititorul care va parcurge cartea cu luare aminte va pricepe că, pentru a ajunge asemenea Bătrânilor din Pateric - căci aşa am putea descrie fără nici o ezitare măsura lui duhovnicească -, părintele Ioan a ţinut cu străşnicie de-a lungul întregii sale lupte întru nevoinţă două sfaturi: să asculţi şi să faci totul cu binecuvântare. Statura sa duhovnicească e astfel încă o dovadă, mult mai puternică decât cele plăsmuite de minţile noastre sărace, că adevărata ascultare, departe de a fi un fel de înrobire a libertăţii omului, ne duce la măsură dumnezeiască.

Aşa cum spuneam e greu să vorbeşti de părintele. De altfel el însuşi, dacă ar fi auzit atâtea laude, s-ar fi simțit stânjenit şi încurcat tare. Nimic nu cred că i s-ar fi părut mai straniu şi mai nelalocul lui decât să scrie cineva o carte despre el. Şi tocmai de aceea viața lui duhovnicească trebuie vestită cu glas tare, *de pe acoperişurile caselor*, cu nădejdea că lumina chipului său ne va mişca inima împietrită de atâta părere de sine, aducându-ne lacrimile bucuriei întâlnirii cu un om sfânt.

Un gând de recunoştință şi pentru obştea mănăstirii Sihăstria Putnei a cărei evlavie de a face cunoscute credincioşilor români faptele duhovniceşti ale părintelui va da cu siguranță rod îmbelşugat. Dumnezeu să le răsplătească osteneala şi să ne ajute pe noi toți să avem parte de rugăciunile Bătrânului Ioan.

Arhimandrit Efrem
Egumenul Sfintei şi Marii Mănăstiri Vatoped
Sfântul Munte

Copil singuratic în Basarabia

Născut în Basarabia în anul 1906 şi primind la Sfântul Botez numele de Gheorghe, starețul Ioan a fost cel de-al patrulea copil al familiei Andrei şi Achilina Guțu, oameni simpli, cu frica lui Dumnezeu şi milostivi. Erau oameni gospodari, căci aveau pământuri pe care le lucrau, iar din roadele obținute îşi întrețineau familia. Dar totodată îi şi ajutau pe semenii lor, împlinind astfel porunca dragostei lăsată nouă de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. I-au slujit Domnului cu osârdie şi prin participarea la activitățile Bisericii, iar această rânduială au insuflat-o şi copiilor lor. Dintre cei şapte prunci ai familiei, Dumnezeu a binevoit a lua la Sine, încă de la vârstă fragedă, cinci copii, şi anume pe Maria, Tatiana, Neculai, Arion şi Varvara, lăsând spre mângâierea părinților doar pe

Gheorghe (starețul Ioan) şi pe Olga (monahia Onufria).

Gheorghe a facut şcoala în satul natal, urmând cele patru clase primare, conform obiceiului vremii sale. Era o fire plăpândă şi simplă. Era totodată foarte ruşinos şi de multe ori prefera singurătatea. Din cauza firii sale timide, nu se juca cu ceilalți copii, ci prefera să meargă să pască oile pe dealurile din împrejurimi. Iubea mult animalele şi le îngrijea cu atenție, mai ales atunci când erau rănite.

Familia starețului era cunoscută în sat ca fiind primitoare de străini, căci găzduiau în casa lor pe oricine avea nevoie. Aşa se face că şi călugării basarabeni viețuitori la Athos, când veneau în țară pentru diferite trebuințe şi ajutoare, erau găzduiți în casa familiei Guțu. La una dintre venirile monahilor athoniți în Basarabia, părinții lui Gheorghe s-au sfătuit să îl trimită şi pe tânăr la Sfântul Munte, cu gândul că o astfel de călătorie îl va maturiza şi că va scăpa de timiditatea ce îl caracteriza. Însă

Gheorghe a refuzat să plece şi a fugit la stână. Avea pe atunci 16 ani.

Trei ani mai târziu, părinții athoniți au venit din nou în țară după ajutoare. Într-o duminică, după ce avusese o discuție cu tatăl său despre monahism, Gheorghe a plecat la biserică şi nu s-a mai întors. Numai Dumnezeu ştie ce s-a petrecut în inima tânărului! Mai apoi s-a aflat că a plecat din sat cu călugării de la Sfântul Munte.

Sosirea la Athos

Tânărul Gheorghe a ajuns la Athos spre sfârşitul anului 1925, pe când avea vârsta de 19 ani. A mers direct la Schitul Colciu, care aparține Mănăstirii Vatoped, la Chilia Sfântului Proroc Ioan Botezătorul. A fost primit cu uşurință în micuța obşte de aici şi era iubit de toți părinții, fiindcă era smerit şi supus, făcând orice ascultare care îi era încredințată. S-a obişnuit repede cu viața aspră a Sfântului Munte şi a dorit să rămână acolo pentru totdeauna.

Însă după un an de la sosirea tânărului la Athos, tatăl său, Andrei, a aflat de la părinții athoniți veniți în țară că fiul său este la Sfântul Munte. Astfel că tatăl s-a hotărât să plece la Athos să-şi caute fiul. Şi-a vândut boii şi nişte pământ şi a pornit la drum. În cele din urmă, după o lungă căutare, a găsit Schitul Colciu şi pe fiul său, pe care l-a rugat insistent să se întoarcă

acasă. Însă tânărul Gheorghe nu dorea să revină în lume şi era hotărât să rămână în mănăstire. Tatăl a încercat să-l convingă, arătându-i că viaţa de acolo era săracă şi aspră, dar în zadar i-au fost stăruinţele. A acceptat cu multă durere în suflet că băiatul său nu doreşte să se mai întoarcă, iar la plecare, cu dragoste părintească şi grijă pentru fiu, a făcut o danie pentru schit, astfel încât fiul său să poată vieţui acolo. Apoi i-a spus cu multă seriozitate: *„Îngrijeşte-te să mori aici!"*

Despărţirea dintre cei doi a fost scurtă şi dureroasă. Nu s-au mai văzut niciodată. Câţiva ani, şi-au mai scris scrisori, dar odată cu izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial s-a întrerupt şi această cale de comunicare.

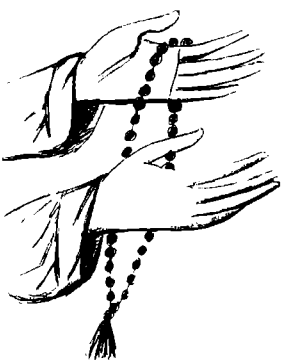

Egumenul Ilie Hulpe, primul duhovnic al tânărului Gheorghe

La Schitul Colciu, tânărul Gheorghe l-a întâlnit pe Cuviosul Ilie Hulpe, egumenul chiliei, care i-a devenit stareț și duhovnic, precum și model de viață duhovnicească. Acesta a avut o viață pilduitoare. De aceea, merită aminte aici câteva amănunte despre trăirea sa.

După ce a fost tuns în monahism cu numele de Ilie la Schitul Lacu, la scurtă vreme a fost hirotonisit ierodiacon, iar în anul 1880 a primit taina preoției. În 1889, s-a mutat în pustia Vigla de lângă Schitul Prodromu, așezându-se la o Chilie închinată Maicii Domnului, unde a rămas timp de cinci ani, împreună cu trei ucenici, dintre care doi erau veniți tot de la Schitul Lacu. În anul 1894, părintele Ilie, cunoscut deja ca un experimentat părinte

duhovnicesc şi practicant al rugăciunii lui Iisus, povățuia mulți monahi pe calea mântuirii. A venit apoi la Colciu, stabilindu-se la Chilia „Naşterea Înaintemergătorului şi Botezătorului Ioan", împreună cu cei trei ucenici ai săi. A restaurat chilia, iar în curând avea deja cinci ucenici (Eftimie, Andrei, Paisie, Gherasim şi Ioan), alcătuind împreună cu aceştia o renumită familie duhovnicească.

Nevoința ieroschimonahului Ilie consta în multă tăcere şi rugăciune neîncetată, devenind astfel cunoscut ca un lucrător al rugăciunii inimii. El urma rânduiala bisericească cu multă strictețe şi, atunci când săvârşea Sfânta Liturghie, era pătruns de adâncă şi profundă smerenie, încât ți se părea rupt de lumea aceasta. Când slujea în zilele de peste săptămână, în afară de Sfânta Împărtaşanie, el mânca numai prescura de la Liturghie, acceptând o altfel de hrană numai sâmbăta şi duminica. Când nu săvârşea Sfânta Liturghie, mânca doar o dată pe zi, iar miercurea şi vinerea nu mânca deloc. Dormea

foarte puțin şi citea zilnic din Sfânta Scriptură şi din Scrierile Sfinților Părinți. Pentru smerenia şi nevoința sa, în inima acestui cuvios stareț s-au sălăşluit cu prisosință dragostea dumnezeiască şi harul Duhului Sfânt.

Era un părinte iubitor şi blând, renumit pretutindeni în Sfântul Munte, căci era primitor de străini, milostiv, sincer ca un copil şi înțelept în cuvânt. Este vrednic de amintit că, pentru mai bine de 30 ani, starețul Ilie a fost unul dintre cei mai experimentați părinți duhovniceşti din Sfântul Munte, pregătind şi îndrumând pe calea mântuirii mulți fii duhovniceşti: români, greci, ruşi, bulgari şi sârbi. Toți îl căutau şi se foloseau de bogata sa experiență duhovnicească. Dacă vedea că cineva se ruşina înaintea lui, el îl încuraja spunându-i: *„Îndrăzneşte, frate, că şi eu, la rândul meu, sunt om păcătos."* Astfel a adus multe suflete pe calea pocăinței.

Starețul Ilie s-a nevoit în Sfântul Munte timp de 50 ani, slăvindu-l pe Dumnezeu zi şi noapte. Simțindu-şi sfârşitul aproape, i-a

binecuvântat pe fiii săi duhovniceşti, apoi a adormit cu pace în Domnul pe data de 8 decembrie 1928. A fost condus la mormânt de o mulțime de călugări athoniți. A fost un mare stareț, care, prin milostenia şi bunăvoința sa, a salvat multe suflete!

Monah, ierodiacon, ieromonah

Sub o astfel de călăuzire duhovnicească a început tânărul Gheorghe să se lepede de voia sa, slujindu-L pe Dumnezeu cu multă osârdie. A fost tuns în monahism în anul 1927, primind numele de Ioan şi în acelaşi an a fost hirotonit ierodiacon. Mult îl iubeau părinții din schit, mai ales când vedeau nevoințele sale şi multa smerenie pe care o avea.

Trecerea egumenului Ilie la cele veşnice i-a lăsat orfani pe fiii săi duhovniceşti, dar ei păstrau nădejdea că Maica Domnului, ocrotitoarea mănăstirilor athonite, şi Sfântul Ioan Botezătorul, Înaintemergătorul Domnului, ocrotitorul chiliei, nu îi va părăsi. Se ştie că în mănăstirile athonite există o rânduială cu totul aparte: atunci când egumenul unui aşezământ (mănăstire, schit sau chilie) trece la cele veşnice, în fruntea acestuia vine cel mai vechi viețuitor din obşte. Astfel că, la conducerea Chiliei

Sfântului Proroc Ioan Botezătorul a ajuns ieroschimonahul Eftimie, născut în Basarabia, la Soroca, în data de 10 februarie 1880.

Sub oblăduirea sa, chilia a cunoscut o perioadă de înflorire duhovnicească, astfel că a ajuns la aproape 30 de monahi. Înflorirea chiliei era dată de rânduiala ce se ținea cu mare strictețe. Starețul Eftimie le spunea de multe ori fraților că, dacă își vor face treaba lor de călugări, Maica Domnului le va trimite din belşug tot ceea ce le va trebui. Şi, într-adevăr, rânduiala liturgică se ținea cu multă strictețe. Părintele avea acelaşi caracter ca şi fostul egumen: puternic, serios, având şi multă dragoste şi fiind blând ca o mamă, înțelegea pe fiecare după neputințele lui. Era foarte smerit şi învățase de la înaintaşul său rugăciunea lăuntrică, pe care o împletea mereu cu osteneala trupului. Datorită temperamentului său calm, a reuşit cu uşurință să continue lucrarea duhovnicească începută de fericitul stareț trecut la Domnul.

Părintele Eftimie a văzut şi râvna mare pe care o avea ierodiaconul Ioan şi marea lui dragoste față de Dumnezeu. Astfel că, în

anul 1938, a hotărât împreună cu părinții să îl hirotonească ieromonah, dându-i preoția ca pe o ascultare. După ce a primit această ascultare de slujitor al Sfintelor Taine, Părintele Ioan a început să se nevoiască şi mai mult, încât toți se minunau de râvna lui. Făcea orice ascultare i se încredința, uşoară sau grea, fără să cârtească. Niciodată nu făcea lucruri fără binecuvântare şi era foarte atent cu cei din jurul său, ca să nu supere şi să nu mânie pe nimeni. În cele din urmă, şi-a depăşit şi timiditatea din tinerețe, devenind o fire ageră şi energică. Iar discuția cu el era una de care puteai întotdeauna să te foloseşti.

Părintele Eftimie era deja înaintat în vârstă când a ajuns la conducerea chiliei, şi era şi puțin bolnav. Cu trecerea timpului, boala lui s-a agravat, astfel că, după câțiva ani, a trecut la Domnul şi acest fericit stareț, rămânând în amintirea multora ca un bun exemplu de viață duhovnicească. A urmat la conducerea chiliei schimonahul Gherasim, care a trecut şi el în scurt timp la cele veşnice, în schit rămânând părinți care încă nu aveau o mare experiență duhovnicească.

Părintele Ioan nu a dorit să preia conducerea chiliei, simțind că nu este la fel de bine pregătit precum înaintaşii săi. De aceea, frații au început să plece în căutarea unui călăuzitor duhovnicesc. Astfel că, în 1951, ieroschimonahul Ioan a rămas singur şi fără nici un ajutor, în afară de cel venit din partea Maicii Domnului. Îi venise şi lui gândul să plece, dar a stat pe loc, socotind că, dacă va pleca, chilia va rămâne părăsită şi se va ruina. A hotărât să rămână, având în preajmă pe bunul său prieten, părintele Dionisie de la chilia învecinată, dar şi făcând ascultare de tatăl său, care, atunci când l-a văzut ultima dată, i-a spus: *„îngrijeşte-te să mori aici"*. Şi, într-adevăr, până la adormirea sa, şaptezeci de ani mai târziu, fiul cel ascultător nu a părăsit chilia pocăinței sale.

Deplina singurătate şi aspra nevoință

La scurt timp după moartea stareților săi, ieroschimonahul Ioan a rămas într-o singurătate deplină. O singurătate care s-a tot prelungit, timp de 40 de ani, din anul 1951 şi până în 1990, când i s-a alăturat, într-un sfârşit, părintele Augustin. În acest timp, au mai încercat şi alții să locuiască alături de el, dar, din cauza asprei sale nevoințe, nu au putut rămâne prea mult în preajma sa. Cei care voiau să îl însoțească, văzând că nu puteau să țină pasul cu el, după un timp îl părăseau. Însă părintele Ioan nu era aspru cu cei din jurul său, ci doar cu el însuşi. Însă atunci când era vorba de rânduiala liturgică, nu ierta nimic.

Printre cei nou veniți erau şi unii care gândeau că părintele Ioan este bătrân şi bolnav şi că va muri îndată, socotind că ei vor rămâne

în locul lui la conducerea chiliei. Pe aceştia, părintele Ioan îi mustra aspru, iar ei, neputând să se smerească în faţa unui „moşneag nesăbuit", de cele mai multe ori îl băteau, apoi îl părăseau. Însă starețul răbda cu smerenie ocările şi bătăile celor tineri, dând slavă lui Dumnezeu şi rugându-se ca ei să se folosească de nevoințele lui.

În ceea ce priveşte nevoințele starețului, toți cei ce au trăit în preajma sa spun că iubea foarte mult slujbele Bisericii şi pravila de rugăciune. Zilnic împlinea cele şapte laude şi se îndeletnicea cu rugăciunea inimii. Noaptea o petrecea în rugăciune, fie în chilie, fie în paraclis, stând în picioare, iar când obosea se aşeza pe un scăunel. Pentru a sluji la sărbătorile împărăteşti, mergea la chilia vecină, al cărei superior era bătrânul Dionisie Ignat şi care avea hramul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Iată ce ne mărturiseşte părintele duhovnic Dionisie despre starețul Ioan: *„Noi am trăit, cu părintele Ioan, ca frații. Nu era nici o deosebire între cele două chilii ale noastre. Totdeauna țineam toate praznicele împreună.*

A fost un foarte bun monah şi era foarte strict în vieţuirea sa monahală. De când a murit ultimul său părinte duhovnicesc din chilie, din smerenie, el nu a mai slujit niciodată, dar în chip tainic a slujit neîncetat Arhiereului Hristos. Părintele Ioan a mers pe calea cea obişnuită a călugărului athonit. În Postul Mare, în primele trei zile ale primei săptămâni, nu mânca nimic, iar apoi mânca o dată la două zile. Dar el nu spunea nimic altcuiva despre ceea ce făcea. Era o taină. El ţinea la modul şi rânduiala vieţii monahale. Vedeţi, Biserica are tot ceea ce e necesar pentru rânduiala noastră. Trebuie doar să împlinim ceea ce ne spune ea. Dintre toţi monahii pe care i-am cunoscut sau întâlnit, el a făcut aceasta mai mult ca oricine altcineva din ziua de azi."

Există o tendinţă de a ne căuta mântuirea în lucruri preţioase şi îndepărtate, în timp ce ignorăm lucrurile care ne stau aproape şi pe care le putem face cu sporire duhovnicească. Sunt puţini cei aleşi în mod special de Dumnezeu, iar aceşti aleşi adesea lucrează pe căi tainice. Un astfel de ales a fost şi părintele Ioan. În schimb,

majoritatea oamenilor trebuie să parcurgă drumul obişnuit, adică calea de mijloc.

Chiar dacă, în ultimii ani ai vieții sale, starețul era grav bolnav, el a ținut cu strictețe tipicul său de viață monahală până la ultima sa suflare. Acest tipic includea: rugăciunea lui Iisus, privegherile, îngenuncherile şi, lucrul cel mai important pentru un monah, râvna. Adesea, se auzeau zgomote şi certuri din chilia lui, dar nu-i plăcea să vorbească despre aceasta. Într-o zi, văzându-şi ucenicul îngrijorat, bătrânul i-a mărturisit că, dacă într-o noapte nu face priveghere, este muncit de diavoli. Dormea cel mult trei ore pe noapte, stând pe un scăunel. Avea darul rugăciunii.

Privirea starețului era senină, iar cuvintele sale liniştite, puține şi folositoare. Pentru a-l asculta, trebuia să ai multă răbdare, spunea ucenicul său. Avea mâini mari, muncite, şi purta întotdeauna haine modeste. Era înalt şi slăbuț, dar cu putere şi dragoste de muncă, iar la bătrânețe suferințele l-au mai împuținat şi

gârbovit.A suferit mult, mai ales spre sfârşitul vieții, când picioarele i se umflau, sângerau şi puroiau în timpul privegherilor sale de toată noaptea. Avea multe beteşuguri, pe care nu le descoperea decât duhovnicului său. În ultimii ani ai vieții avea coloana vertebrală strâmbă şi stătea aplecat de spate. Dar chiar şi aşa, pentru a face nevoință trupească, în ciuda faptului că era bătrân, mergea în fiecare zi în pădure să strângă lemne pentru pregătirea mâncării. Nu strângea mai mult decât îi trebuia în ziua respectivă, căci mergea zilnic, fiind foarte aspru cu sine în privința postului şi a nevoinței.

Într-o zi, mergând să adune surcele din pădure, a tras de o creangă care, pentru că era umed afară, a ieşit din rădăcini, iar părintele a căzut, s-a lovit cu coloana de o piatră şi a rămas paralizat. În acea zi, un părinte a trecut pe la el ca să-l întrebe ceva şi, negăsindu-l, l-a căutat prin pădure, ştiind că avea obiceiul să plece după lemne. Astfel l-a găsit zăcând jos în comă şi l-a dus la spital. Doctorii i-au pus

coloana în ghips şi l-au ținut o lună în spital. La o vizită făcută de un părinte, pe când era încă în spital, bătrânul a spus: *„- Vezi, certând m-a certat Domnul, dar morții nu m-a dat, pentru că nu vrea moartea păcătosului! - Sfinția voastră să aveți păcat?*, a întrebat mirat vizitatorul. - *Ce,* a răspuns bătrânul, *crezi că eu nu greşesc?"* Starețul avea smerită cugetare şi niciodată nu se înălța pe sine cu mintea.

A mai avut o problemă de sănătate foarte mare, de care doctorul, când l-a văzut, s-a mirat foarte mult. Cu câteva zile înainte să vină doctorul, i se rupsese intestinul gros, ieşindu-i în afară. Fiind compătimit de doctor pentru durerile mari pe care le avea, părintele i-a spus: *„Ce să fac? Răbdare, răbdare..."*. Uimit de seninătatea şi răbdarea starețului, doctorul stătea şi îl privea ca pe cineva din altă lume.

Doctorul a vrut să intervină pentru a rezolva afecțiunea, însă starețul i-a zis: *„Nu mai are rost, doctore! Şi aşa, peste puțin timp mă voi duce. Însă mai am de trăit un an cu această*

povară." Atunci, doctorul a plecat de la el, împleticindu-se şi neştiind ce să spună. Pe stareț nu îl speriau nici durerea, nici moartea, ci răbda cu tărie, pentru Dumnezeu.

Deşi avea aceste boli destul de grele, niciodată nu s-a plâns şi nici nu şi-a neglijat rânduiala lui de rugăciune, refuzând chiar şi ajutorul medicului. În ciuda acestor greutăți pe care le avea - boala şi suferința -, starețul se îngrijea singur, cu toate că avea ucenic. Îşi făcea singur puțina mâncare de care avea nevoie, îşi spăla singur hainele. Venind un părinte să viețuiască la chilie şi văzând viața aspră a părintelui Ioan, i-a zis: *„Dacă vrei să îți fiu ucenic, să mă laşi să fac tot ceea ce vreau eu!"* Atunci, bătrânul Ioan, care avea 85 de ani, i-a zis să rămână, pentru că era în vârstă şi era nevoie de ajutor şi pentru el, şi pentru treburile chiliei. Imediat însă, bătrânul Ioan s-a dus în fața icoanei Mântuitorului Hristos şi, făcând metanie, a zis: *„Iartă-mă, Doamne, pentru că nu m-am făcut încă monah, şi acum, la adânci bătrâneți, trebuie să fac ascultare."*

Avea o bună aşezare duhovnicească şi aşa, prin rugăciune şi pildă de vieţuire călugărească, era exemplu pentru ucenicul său. După ani, ucenicul părintelui s-a mai înmuiat puţin, după ce în trecut fusese foarte dur şi sever. Se vede că părintele Ioan s-a rugat mult la Dumnezeu pentru sporul duhovnicesc al ucenicului său, iar Dumnezeu a ascultat ruga sa.

Când mergea la mănăstire, starețul avea un loc special în biserică: acela de lângă strana părinților care cântau. Îi plăcea să stea aproape de cântăreți, ca să audă mai bine şi să cânte şi el împreună cu ei. Însă, la acea vreme, părinții din mănăstire se purtau foarte rece cu părinții care trăiau la chilii. Nu îi lăsau să intre în biserică, ci doar în pridvor. Acest lucru îl mâhnea foarte tare pe bătrânul Ioan, însă ce putea să facă?! *„Răbdare, răbdare...“*.

Atunci când dumnezeiasca pronie a adus în obşte pe Gheron Iosif Vatopedinul, lucrurile s-au schimbat. Ca un om duhovnicesc, Gheron Iosif îi iubea mult pe părinții care trăiau la chilii,

îi respecta şi îi ajuta în multe feluri. Atunci s-a împlinit visul bătrânului Ioan, de a sta în strană, în biserica mare, însă după mulți ani de aşteptare şi răbdare. Gheron Iosif avea o mare evlavie față de starețul Ioan şi, atunci când îl vedea, mergea mereu să pună metanie şi să-i sărute mâna.

Starețul Ioan avea o simplitate foarte mare şi nu-i lua în seamă pe cei ce îl disprețuiau sau îl înjoseau, ci, din contra, îi binecuvânta şi se ruga pentru luminarea lor. Nu era o fire care să se supere pentru că nu i se dădea importanță şi respect, ci dimpotrivă, dorea să fie neînsemnat, pentru ca prin aceasta să capete trecere înaintea lui Dumnezeu.

Despre simplitatea chiliei şi a hainelor sale, precum şi despre marea lui dragoste de aproapele, ne povesteşte un părinte athonit: *„Am ajuns la Colciu după-amiază şi am bătut la uşa primei chilii peste care am dat în cale. Era chilia bătrânului Ioan. Ucenicul acestuia mi-a deschis uşa. I-am spus că doresc să vorbesc cu starețul, că am ceva ştiri de la sora lui din țară. Peste puțin timp,*

am fost invitat în chilia starețului. Când m-a văzut, acesta s-a ridicat în picioare şi m-a binecuvântat. Îmbrăcămintea lui era tare simplă şi sărăcăcioasă: avea o dulamă peticită, încinsă la mijloc cu o curea veche, iar în picioare purta o pereche de adidaşi vechi, rupți şi decolorați. Mi-a spus că are probleme cu picioarele. Uitându-mă la picioarele lui, am văzut că adidaşii nu erau legați, din cauză că picioarele lui erau umflate, iar din piciorul drept ieşea un fel de lichid. Am întrebat ce este şi mi-a spus că din picior curge puroi, pentru că i s-au spart venele. Se vedea că, atunci când călca cu piciorul, podeaua rămânea umedă: adidasul era spart în talpă.

În chilia sa, totul era simplu. Nu mai văzusem până atunci atâta sărăcie şi simplitate la vreun alt călugăr. Avea un pat de scândură aşternut cu o pătură, o masă fără față pe ea, un scăunel pe care-l folosea pentru nevoințele lui, un geam fără perdea, o sobă de cărămidă şi câteva cărți vechi şi uzate. Tot farmecul chiliei era dat de o candelă aşezată în fața unei icoane. Această simplitate îmi dădea impresia că stau în fața unui sihastru din vechime şi nu

îmi venea să cred că mai există astfel de oameni în vremurile de azi.

Într-un colț al chiliei, pe un raft, stătea o napolitană desfăcută, pe care părintele a luat-o şi voia să mi-o dea, dar eu am refuzat-o, pentru că îmi era ruşine să i-o mănânc, mai ales că eu nu-i dăruisem nimic. I-am spus că sunt de la Prodromu, de câteva luni, iar el s-a bucurat foarte mult. M-a întrebat de părintele Petroniu, starețul nostru, căci avea evlavie la el şi a lăudat rânduiala pusă de el în schit, spunând că aici ea încă se mai păstrează, dar că încet, încet, în tot Athosul nu va mai exista viața duhovnicească pe care a găsit-o el când a venit aici. Cu multă îngrijorare, mi-a spus că, dacă părinții pe care i-a prins el în Athos ar vedea viața de acum, ar plânge. Lucrul acesta mi-a rămas bine întipărit în minte şi m-a pus serios pe gânduri. Starețul mi-a explicat că părinții de atunci erau mai râvnitori, mai statornici, şi nu făceau nimic fără binecuvântare: într-un cuvânt nu se jucau cu mântuirea, ci o luau în serios.

Am stat cam o jumătate de oră de vorbă, iar printre altele i-am spus că o cunosc pe sora lui şi că

i-am fost duhovnic, iar el s-a bucurat mult de credința ei. La plecare, mi-a spus să iau în serios călugăria şi mântuirea, căci acesta este scopul nostru aici pe pământ: «câştigarea raiului, dacă am pierdut raiul, am pierdut totul». M-a îndemnat la statornicie, la smerenie, ascultare şi rugăciune, apoi s-a ridicat în picioare şi m-a binecuvântat. Luându-ne rămas bun, eu am plecat, având în sufletul meu o bucurie pe care o păstrez ca pe o binecuvântare primită de la stareț."

Tare mult se bucura bătrânul când îl vizita cineva, mai ales atunci când îi aducea ceva: nu pentru lucru se bucura, ci pentru grija celuilalt. Se bucura ca un copil şi era foarte sincer. Când era bucuros, avea o vorbă a lui: *„aşa se răsuceşte mustața!"* şi îşi răsucea mustața cu un gest vesel.

Când era mai tânăr, pe când era singur, mergea la pescuit cu părintele Dionisie. După ce prindeau peştele, de bucurie, el răsucea mustața şi începea împărțirea peştelui: *„un peşte ție, că eşti mai mic* (pentru părintele Dionisie), *şi doi peşti mie, că sunt mai mare"*... şi tot aşa, un peşte ție şi doi peşti mie. Avea el o socoteală, căci

băga peştii cei mai mici în buzunar. Ştiți ce făcea cu a treia parte din peşte, adică aceea pe care o lua el în plus? Mergea şi o vindea altor părinți din Sfântul Munte, iar când la cântar mai trebuia o completare mică, scotea din buzunar un peşte mic şi îl arunca pe cântar, spunând: *„acesta-i cel mai mare!"* Vă dați seama ce era cu hainele lui: toate miroseau a peşte şi erau sleite şi unsuroase. Cu banii primiți pe peşte, ajuta familii nevoiaşe din Tesalonic şi mai ajuta şi la tipărirea unei reviste ortodoxe.

Starețul Ioan era foarte milostiv şi îi iubea mult pe săraci, iar pe pelerinii care veneau la chilie îi primea cu multă dragoste şi îi servea cu „bunătăți" primite şi păstrate pentru musafiri, pe care le oferea cu atâta dragoste şi bucurie, încât, deşi erau întărite şi stafidite, sub privirea lui blândă, zâmbetul cald şi mustățile lui răsucite îl impresionau pe musafir, încât „bunătățile" erau primite şi mâncate cu plăcere.

Părintele Ioan avea un duh foarte jertfelnic. Odată, i-a spus unui părinte că vrea să trăiască

să prindă vremurile lui Antihrist. Iar părintele acela, minunându-se, l-a întrebat de ce vrea să trăiască acele vremuri, iar starețul a răspuns că vrea să-L mărturisească pe Hristos.

Avea o mare putere de convingere, un duh de jertfă foarte mare, şi iubea din toată ființa lui pe Hristos. Nu era unul care să se împuțineze la suflet pentru orice ispită, ci răbda cu bărbăție tot ce i se întâmpla, chiar dacă ar fi fost aceasta şi mucenicia. Se desconsidera pe sine foarte mult, avea un spirit luptător şi iubea însingurarea. Când mergea undeva, la slujbă sau la hramuri, nu avea pretenția să i se dea întâietate, cu toate că el era cel mai vârstnic şi, în plus, era şi ieromonah. La masă, se aşeza întotdeauna la urmă şi în locul cel mai retras.

Când era hramul chiliei, Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, veneau toți viețuitorii de la chiliile vecine, dar şi de la alte chilii din Sfântul Munte, în special cei care îl cunoşteau şi aveau evlavie la stareț. La privegherea de toată noaptea a hramului, părintele Ioan stătea în strana

stărețească, iar părintele Dionisie împreună cu ucenicii lui cântau la strană. Dacă cineva de la strană greşea, starețul îl îndrepta imediat, bătând cu bastonul său în podea, deoarece ştia pe dinafară slujba hramului şi era foarte strict cu rânduiala liturgică.

Odată, a fost întrebat de un părinte cum a ajuns în Sfântul Munte, iar el a povestit: *„Înainte de a veni la Athos, am citit psalmul 39: «Iată, vin: în capul cărții este scris despre mine, ca să fac voia Ta, Dumnezeule, am voit şi legea Ta înăuntru inimii mele.» Şi am venit la mănăstire"*. Apoi, după câteva clipe de tăcere a zis: *„Când am ajuns în port, un monah grec m-a acoperit cu rasa sa, m-a urcat pe vapor şi m-a dus în Sfântul Munte. Pe atunci, nu ne dădea voie să intrăm în Athos, pentru că nu aveam barbă, dar acum, intră oricine doreşte"*, a încheiat el, zâmbind. Din prima zi în care a intrat în Athos şi până în ultima zi a vieții sale, starețul s-a rugat pentru acel monah grec, pentru bucuria de a-l fi adus în Munte, şi a mulțumit fierbinte lui Dumnezeu pentru acest mare dar.

Dumnezeu ascultă rugăciunile aleşilor săi!

De multe ori Dumnezeu a ascultat şi a împlinit rugăciunile stareţului Ioan, atunci când se ruga pentru cei din jurul său. În ultimul an al vieţii sale, în noiembrie 1996, stareţul s-a întâlnit cu viitorul Secretar de Stat al Cultelor, Adrian Lemeni, care l-a întrebat: *„Ce crezi, părinte, că ai agonisit în 70 de ani de rugăciune la Athos?"*. Şi stareţul i-a răspuns: *„Am căpătat îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu."* Ucenicul lui, lucrând ceva la grădină cu părintele, i-a spus, uşor în glumă: *„Roagă-te, cuvioase, lui Dumnezeu, căci ai căpătat trecere înaintea Lui, să ne trimită izvor mai aproape de chilie, ca să nu mai cărăm apa din vale"*. Atunci, bătrânul n-a zis nimic, dar spre toamnă, pe când îşi uitase deja vorba, a ţâşnit apă limpede mai la deal de chilie, la câţiva metri de

petecul lor de grădină... De acolo îşi iau părinţii apa şi în ziua de azi.

Stareţul ţinea foarte mult la ascultare şi voia ca tot ceea ce se face să fie făcut cu binecuvântare. Se mâhnea foarte mult când cineva făcea lucruri fără binecuvântare şi îl mustra foarte mult pentru fapta sa şi, de multe ori, dădea şi canon. Ucenicul său a povestit că, într-un an oarecare, nu aveau de niciunele pentru hramul chiliei. Au întins ei mrejele, dar nu au pescuit nimic. Şi pentru că era deja ajunul Sfântului Ioan, s-au dus cu amărăciune la stareţ, ca să ceară sfat. Atunci, stareţul, cu faţa luminoasă şi calm, le-a spus: *„Mergeţi la liman şi aduceţi peştele cel mare."* Ar fi voit părinţii să-i spună că de acolo au venit, dar au tăcut şi au făcut ascultare. Iar când au ajuns la ţărm, au rămas miraţi, căci au văzut venind spre ei un peşte destul de mare ca să le ajungă de hrană pentru două zile. Cu mâinile goale, l-au luat din apa mică şi au dat slavă lui Dumnezeu.

Odată, a venit la părintele Ioan un frate de la Vatoped, căutând cuvânt de folos. La plecare,

luând binecuvântarea stareţului, acesta i-a urat: *„Drum bun, părinte Athanasie!"* Nu era încă nici măcar monah la vremea aceea, dar, când a vrut să-i spună asta, a zis către el bătrânul Ioan: *„nu este după voia ta, ci după cum îi place Domnului să ţi se întâmple!"*. Nu era monah atunci, dar, peste cinci zile, s-a împlinit cuvântul bătrânului, căci a fost călugărit. Părintele Athanasie se nevoieşte şi astăzi în aceeaşi obşte a Mănăstirii Vatoped.

Cu altă ocazie, l-a vizitat un episcop de la Patriarhia de Constantinopol, care a venit să ceară sfat şi să îl roage să facă rugăciuni, pentru că au probleme cu autorităţile turceşti. Părintele Ioan i-a răspuns cu bucurie episcopului, spunând că se va ruga pentru pace. Atunci, episcopul l-a întrebat dacă vrea să facă ceva pentru el. Stareţul i-a spus ca ceea ce vrea este ca episcopul să păstreze dogmele Ortodoxiei neciuntite. *„Asta facem"*, i-a răspuns episcopul. Şi, într-adevăr, stareţul s-a rugat pentru pace şi aşa a fost! Au fost şi episcopi români care veneau să ceară sfat de la părintele Ioan. O să amintim

pe Înaltpreasfinţitul Firmilian, Mitropolitul Olteniei, care avea evlavie deosebită faţă de stareţ, cu care întreţinea corespondenţă şi cu care se sfătuia adesea.

Altă dată, stareţul a făcut rugăciune pentru o familie de creştini din Tesalonic, care erau avansaţi în vârstă şi nu aveau copii, dar îşi doreau foarte mult. Şi, într-adevar, prin rugăciunile stareţului, Dumnezeu le-a dăruit o fetiţă. Această copilă era deosebită, căci nu se juca cu ceilalţi copii, ci îi plăcea mai mult să se roage; se vedea că era dăruită de Dumnezeu. De foarte multe ori, Dumnezeu împlinea rugăciunile stareţului şi revărsa în inima lui bucuria şi pacea dumnezeiască. Făcea osteneală, rugându-se pentru mulţi creştini laici sau călugări, iar în schimb primea harul lui Dumnezeu cel de mare preţ.

Deşi mulţi nu aveau evlavie la el, ci îl înjoseau şi îi adresau cuvinte murdare, părintele răbda fără să se necăjească. Răbda fiindcă îl iubea cu adevărat pe Hristos. Întotdeauna

spunea că *„numai cel ce rabdă ştie să iubească"*. O fi greşit şi el ca om în viața aceasta, mai mult sau mai puțin, numai Dumnezeu ştie, pentru că nu-i nimeni fără de păcat. Nu vrem noi acum să-l facem sfânt. Dar, chiar dacă a greşit, a făcut pocăință, iar Dumnezeu a trimis asupra lui harul Sfântului Duh. A ştiut să ceară de la Domnul mântuirea, iar El i-a dat-o în dar, pentru ostenelile lui.

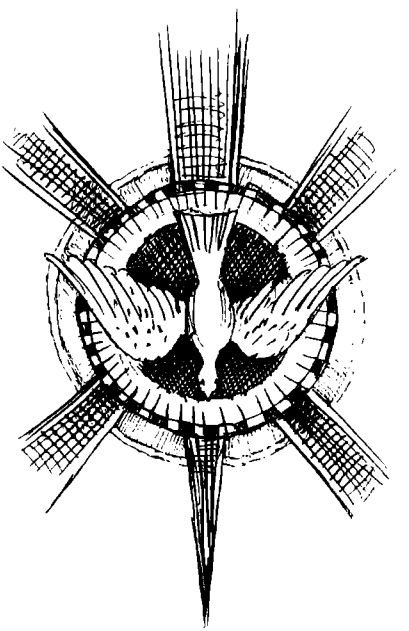

Întâlnirea cu rudele

Deşi nu-şi mai văzuse rudele din anul 1925, părintele Ioan nu şi-a pierdut nădejdea de a-i revedea, ci totdeauna îi pomenea şi se ruga pentru ei. De multe ori i se făcea dor de ei, dar spera ca Dumnezeu să vadă dorința ascunsă a inimii lui. Aşa se face că, prin 1955, a aflat de la rudele din Basarabia că tatăl său, Andrei, cu grija sa pentru copii, însoțise în refugiu pe fiica sa, Olga, împreună cu micuțul ei fiu, Mihai, în România, şi că trăiau, dar nu se ştia unde.

Totodată, cu multă jale, a aflat de moartea mucenicească a mamei sale, Achilina, rămasă în Basarabia, ca să păzească gospodăria din Drochia. Aceasta era o femeie voinică, vrednică, cu multă dragoste şi frică de Dumnezeu, o gospodină chibzuită, care era şi alături de soț la munca câmpului, dar şi la treburile grele ale

gospodăriei. Rămasă cu curaj să-şi apere casa până se va întoarce familia refugiată, în 1945, în vremea grea a foametei, a avut parte de un sfârşit tragic. Pentru un sac de grâu, a fost omorâtă şi tăiată să încapă în cuptorul de pâine, unde au găsit-o într-un târziu vecinii. Zguduit de sfârşitul tragic al mamei sale, părintele a ridicat multe rugăciuni la Dumnezeu.

Din corespondența cu verişoara sa Alexandra din Basarabia, starețul Ioan a aflat în 1960 că tatăl său, Andrei, a trăit cu familia fiicei sale, Olga, până în 1950, când a murit de cancer la stomac. Ulterior, cumnatul său a aflat adresa părintelui Ioan, astfel că sora sa Olga a putut să îi scrie şi să îi trimită o fotografie cu familia ei. Iată cum îi răspunde ieromonahul Ioan familiei surorii sale în 1966: *„Aflați că astăzi sunt fericit, căci după un sfert de viață, am reuşit şi am primit scrisori de la Dumneavoastră, de care foarte m-am bucurat, şi mai mult de poza cu întreaga familie, pentru că, privind la poză, mi se pare că stăm de vorbă între noi."* Din aceeaşi scrisoare, aflăm că

starețul Ioan a fost la Ierusalim: *„În anul 1956, am fost la Ierusalim, la locurile sfinte, de Paşti, unde am stat 8 zile"*. Tot de aici aflăm că în 1959 a fost grav bolnav de plămâni, având tuberculoză la plămânul drept, boală care s-a ameliorat după patru ani de tratament intens şi încă doi ani de menținere. Însă urmările bolii se resimțeau încă în 1966: *„iar să nu fac nici un lucru greu, să nu ridic nici 10 kg, această dietă m-a costat mult, căci hrană nu se găseşte în Sfântul Munte, iar lucrul trebuie, căci n-are cine, nici un ajutor de nicăiri nu aflăm, decât numai din mâinile noastre şi de la copacii de măslini."* În aceeaşi scrisoare, ieromonahul Ioan scrie şi despre viața sa la Schit: *„Despre personalul mănăstirii mele: suntem 1, numai eu singur; am 13 ani singur, de când or murit toți părinții, căci au fost şi bătrâni. Averea mănăstirii este aceasta: barca cu motor, cu povara 1 tonă, mreji 1000 de metri, prindem peşti tot anul, un cal alb şi 300 de copaci de măslini cu rod, avem şi tiasc, apă curgătoare la toate trebuințele."*

În felul acesta, părintele Ioan a reluat legătura de suflet cu familia sa şi, de 3-4 ori pe an,

aflau veşti unii despre alţii. Stareţul nu o văzuse pe sora sa, Olga, din 1925, de când ea avea şapte ani. Dorindu-şi nespus să o reîntâlnească şi să îi cunoască şi familia, stareţul Ioan le trimite, în martie 1969, o invitaţie oficială. Acele vremuri grele erau neprielnice ieşirii din ţară, însă cu ajutorul lui Dumnezeu, cumnatul său reuşeşte să obţină aprobarea de a vizita Grecia.

În vara aceluiaşi an, însoţit de bunul său prieten părintele Dionisie, părintele Ioan aştepta în gara din Tesalonic, stând cu o poză a surorii sale Olga în mână, ca să o poată recunoaşte. Astfel, după 44 de ani, stareţul îşi reîntâlneşte sora, pe Olisca, însoţită de soţ şi fiică. Nici un cuvânt nu-i de ajuns pentru a descrie încărcătura sufletească a regăsirii şi bucuria din acea lună în care au fost împreună găzduiţi la familii de prieteni greci ai stareţului, oameni recunoscători pentru rugăciunile şi sfaturile părintelui Ioan.

În anii următori, corespondenţa dintre ei a continuat, tot mai susţinută şi mai apropiată. De-a lungul scrisorilor, se întrevede ca un fir

roşu dorința de a veni în țară, atât a părintelui Ioan, cât şi a părintelui Dionisie. Însă venirea în țară a fost amânată de plecarea părintelui Dionisie la Ierusalim, în 1971, ceea ce făcea ca grija ambelor schituri să rămână pe seama ieromonahului Ioan. În cele din urmă, în 1972, doar părintele Ioan obține aprobarea de a vizita România. Acesta vine în țară şi îşi întâlneşte toate rudele, dar şi cunoştințe noi de care se va interesa cu drag, în corespondența viitoare.

În aceste scrisori sunt pomeniți neîncetat părintele Dionisie, părintele Ghedeon, părintele Matei, dar şi familiile apropiate din Tesalonic sau Ierisso. Tot aici, regăsim puternica credință şi „umilicioasa rugăciune" a părintelui Ioan: *„Dragă soră, cumnate şi nepoți, vă doresc de la Dumnezeu Sfântul sănătate şi succes, la cele cu care vă osteniți, pentru cele de trebuință vieții din lumea aceasta şi în cealaltă ce va să fie veşnică. Aflați că eu, cu darul lui Dumnezeu Sfânt, sunt sănătos... al vostru întru Hristos părinte de tot binele doritor, mâna care a scris putrezeşte, iar ceea ce este scris*

în veac trăieşte. Ieromonahul Ioan Guţu." De asemenea, aflăm şi despre viaţa sa aspră de monah, ce face cu mintea rugăciunea inimii şi cu trupul munca: „*...da' n-am putut să le răspund, că am avut măsline multe, a fost zor de lucru, n-am avut pe nimeni ajutor, am lucrat eu, eu singur de la 1 octombrie până la 30 noiembrie, 40 zile de lucru din zori şi până-n noapte, slavă Domnului.*" Din scrisoarea din 1990 aflăm că: „*am aranjat schitul meu, toate le-am reparat, am lumină electrică, frigider, barcă nouă, toată casa aşternută cu muşama, Biserică cu covoară.*"

Despre acea primă reîntâlnire dintre părintele Ioan şi sora sa, dar şi despre vizitele ulterioare povesteşte şi nepotul stareţului, prof. dr. ing. Mihai Nicu: „*A fost o întâlnire de suflet, plină de căldură şi afecţiune sufletească. S-au întâlnit în Tesalonic, în gară, după care unchiul Ioan, cu părintele Dionisie şi cu tata s-au dus în Sfântul Munte. Tata a fost foarte impresionat de bogăţia spirituală şi de comorile, de arta bisericească a Sfântului Munte, dar şi de sărăcia şi nevoia care se*

simțea în întreținerea așezămintelor, în portul și în viața călugărilor.

În 1972, la chemarea noastră, unchiul Ioan a venit pentru prima și ultima dată în România. Atunci l-am cunoscut. Era încă un bărbat în putere, energic, semănând mult cu bunicul Andrei (tatăl starețului). Avea o privire ageră și inteligentă, iar dialogul cu el se desfășura cu ușurință. Era adânc pătruns de credința noastră sfântă, ortodoxă, și îi urma neabătut canoanele. Pentru cei cu care se întâlnea, avea întotdeauna o vorbă bună și un sfat înțelept, era foarte modest, atât la vorbă cât și la port. Avea un fel de a fi care încuraja pe interlocutorul său spre un dialog deschis și cinstit. Cred că aceste însușiri l-au făcut să devină renumit în Sfântul Munte, asemenea altor părinți de acolo.

În anul 1975, am făcut prima vizită în Grecia și la Sfântul Munte. Unchiul ne-a fost gazdă și călăuză. Am vizitat mai multe mănăstiri, printre care și Schitul Românesc Prodromu. Vizita m-a întristat și mi-a creat un sentiment de revoltă față de situația de atunci a lucrurilor. Se știe că Sfântul

Munte, cu cele 20 de mănăstiri ale sale şi nenumărate schituri, chilii şi colibe, este patronat şi sprijinit de ţările ortodoxe. Dar, după cel de-al Doilea Război Mondial, toate ţările ortodoxe au intrat sub sfera de influenţă sovietică, repudiind credinţa şi religia. Astfel se face că Sfântul Munte nu oferea nici măcar condiţii minime de trai, iar în felul acesta, el a sărăcit repede atât în călugări, cât şi în privinţa bunurilor materiale. Aşezări precum Mănăstirea Sfântul Pantelimon, care înainte de război era slujită de peste o mie de călugări, mai avea, atunci când am vizitat-o eu, doar şase călugări, toţi peste 70 de ani, care stăteau în diverse părţi ale mănăstirii, încât practic nici nu ştiau unii de alţii.

Potrivit unui protocol încheiat între statul elen şi ţările cu aşezăminte monahale în Sfântul Munte, toate schiturile şi mănăstirile depindeau de ţările respective, atât timp cât mai exista în ele măcar un singur vieţuitor aparţinând statului respectiv. Când aşezământul nu mai avea nici un vieţuitor, el trecea sub jurisdicţia statului elen, respectiv a Bisericii elene. Aceasta ridica din aşezamântul respectiv

bunurile mai de valoare, în special icoane şi cărți, şi lăsa celelalte bunuri, precum şi aşezamântul, în voia vremurilor, astfel că, în 2-3 ani de zile, acoperişurile se năruiau, zidurile cădeau şi astfel dispăreau urmele trecerii strămoşilor noştri prin acele locuri. Aşa am văzut că s-a întâmplat cu Seminarul Ortodox construit de familia Cantacuzino, precum şi cu Schitul lor.

În urma celor văzute, şi mânat de starea sufletească în care mă aflam la întoarcerea în țară, am redactat un memoriu în care am descris în detaliu cele constatate, şi am expus ideea că, spre a nu-şi pierde bunurile de patrimoniu şi elementele de istorie ale neamului, România ar trebui să permită din nou transferul călugărilor spre Sfântul Munte, iar cei aflați acolo să fie ajutați de Statul Român. Acest memoriu a fost adresat guvernului. Probabil că şi datorită acestui memoriu, s-a luat decizia de a trimite călugări în Sfântul Munte. De acest memoriu a aflat şi patriarhul României, iar situația a revenit treptat la normal.

La acea vreme, cu aceeaşi situație gravă se confrunta şi schitul Colciu şi mai ales chilia în care

locuia unchiul Ioan. În anul 1975, unchiul locuia singur în schitul său. Pentru a se vedea că este în viață, aprindea noaptea o lumânare a cărei lumină se putea vedea de la schitul vecin. Lumânarea aprinsă era, de asemenea, semn că în schitul respectiv se țin slujbele cuvenite.

Când am fost din nou în Sfântul Munte, în anul 1981, unchiul avea un ucenic venit relativ recent din țară. Hărnicia acestui ucenic tânăr a făcut să se schimbe mult în bine starea şi înfățişarea chiliei. În anul 1996, am plecat de acasă în Grecia, fără intenția de a merge la Tesalonic şi, cu atat mai puțin, în Sfântul Munte. Ajungând din întâmplare la Tesalonic, am zis că trebuie să ajung neapărat la unchiul. Am fost sprijinit de consulul României la Tesalonic, pentru a obține viza de intrare în Sfântul Munte în regim de urgență. Am intrat în Sfântul Munte pe la Mănăstirea Vatoped şi, către orele 14, am ajuns la schitul unchiului. Mi-a deschis cu greu, era foarte bolnav şi cel mai tare îl necăjea ulcerul varicos de la picioare. Avea 90 de ani. Părintele Dionisie îl împărtăşise cu Preacuratele Taine, dar

el a spus ca nu va pleca până nu îi va veni din nou nepotul. De unde a ştiut că voi veni la el?! M-a primit cu multă căldură şi a încercat din răsputeri să-mi ascundă beteşugul picioarelor. Seara, am făcut o vizită părintelui Dionisie, iar a doua zi, după ce mi-am luat rămas bun de la unchiul, am plecat. La scurt timp după aceea a plecat şi unchiul la cele veşnice."

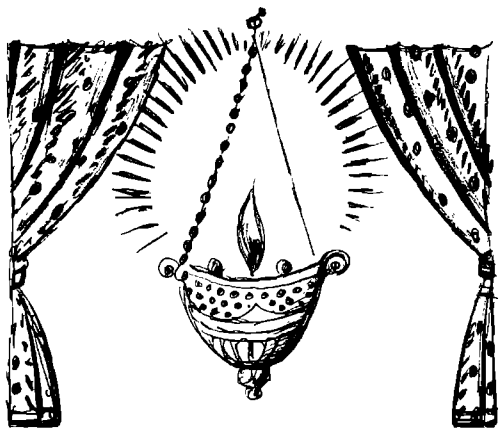

Fericitul sfârşit al stareţului Ioan

Odată cu trecerea timpului, boala stareţului s-a agravat şi mai tare, încât aproape îl ţintuise la pat. Însă pentru părintele Ioan rugăciunea inimii şi pravila erau nelipsite. Chiar dacă nu le mai putea face cu atâta strictețe, le făcea, în schimb, cu mai multă trezvie. I s-a propus să meargă la doctori, dar a refuzat, lăsându-se în mâna Doctorului celui adevărat, Dumnezeu. Totuşi, mai veneau doctorii de la mănăstire ca să-i îngrijească piciorul, care de acum intrase în putrefacție. Pentru răbdarea, nevoința şi smerenia sa, Dumnezeu l-a învrednicit să cunoască mai dinainte ceasul morții sale, pe care l-a dezvăluit ucenicului său cu două luni înainte de a trece la Domnul.

Duminică, 3 decembrie 1996, stareţul Ioan s-a împărtăşit cu Sfintele Taine. Marți, la ceasul al nouălea, a fost spovedit de părintele Dionisie

Ignat, după care a cerut iertare de la vieţuitorii Chiliei Sfântul Gheorghe. În ziua morţii sale, bătrânul Ioan şi-a pierdut puterea de a mai vorbi, însă mintea îi era limpede. Ucenicul său a mers să ţină privegherea pentru Sfântul Nicolae. După terminarea privegherii, a trecut pe la stareţ să vadă cum se mai simte, dar deschizând uşa a observat că stareţul deja păşise pe calea veşniciei.

A fost anunţat stareţul Mănăstirii Vatoped, dar şi alţi părinţi din alte mănăstiri şi schituri din Sfântul Munte, aşa că s-a dus foarte repede vestea despre trecerea la Domnul a stareţului Ioan. După cum a fost vieţuirea sa simplă şi sărăcăcioasă, mai degrabă smerită, tot aşa a fost şi înmormântarea sa. Unul din părinţii prezenţi la înmormântare povesteşte de această simplitate de care a rămas uimit: *„Am plecat de aici* (din Schitul Prodromu) *şapte părinţi, am ajuns la amiază la Colciu. Au venit mai mulţi părinţi români şi greci din Athos. De la Mănăstirea Vatoped a venit şi părintele Stareţ Efrem cu câţtiva părinţi, au slujit 7 preoţi şi 2 diaconi, în frunte cu părintele stareţ Efrem, egumenul Mănăstirii Vatoped. Slujba*

s-a desfăşurat conform tipicului, ținând 2 ore. Fiind venit atunci de curând din țară, am rămas surprins de multe lucruri, am văzut că rânduiala era ca, doar la câteva ore de la moartea părintelui, să fie îngropat; am rămas surprins de asemenea că este îngropat fără sicriu, fiind doar înfăşurat în mantie (a fost înfăşurat cu mantie după obiceiul călugăresc, iar capul i s-a înfăşurat cu camilafca, iar pe chip, pe camilafcă, a fost cusută o cruce şi la gât i-au pus epitrahilul, n.a.).

Groapa este săpată doar de 80 cm, este aşezat în groapă fără sicriu, fiindu-i puse doar la cap trei pietre, două pe lateral şi una deasupra, ca să-i protejeze fața. Am rămas surprins că nu i s-a făcut colivă; când am întrebat, mi s-a spus că colivă îi fac a doua zi, cu parastas (starețului îi plăcea foarte mult coliva şi, când mergea undeva, totdeauna cerea colivă slujită pentru cei adormiți, n.a.); *de asemenea, nu s-a dat mâncare, decât un pahar cu apă, unul de uzo şi o bucată de locum. Mie, această simplitate şi lipsa pomanei, adică a colivei, a colacului, a mâncării, cum eram obişnuit în țară, mi s-a părut foarte săracă. Tot aşa am văzut şi la alte înmormântări în Athos.*

Deşi trupeşte, mie ca începător şi vieţuitor în Athos, mi s-a părut mult mai săracă decât pomana care se face în ţară, totuşi, am simţit ceva ce în ţară nu simţisem niciodată sufleteşte şi duhovniceşte: după ce am plecat, am simţit – ca, de altfel, pe tot timpul cât s-a desfăşurat prohodul – multă pace în suflet şi, ca niciodată, după ce am plecat, am cugetat mult la rostul vieţii omului pe acest pământ. Cu siguranţă că, dacă plecam cu burta plină, nu aveam aceste simţăminte duhovniceşti, şi mai pot să spun că la aceşti părinţi (Dionisie şi Ioan, n.a.), *consideraţi şi de alţii drept cuvioşi, în prezenţa lor am simţit o linişte, o bucurie şi o dorinţă de a face mai mult pentru suflet. De asemenea, am simţit la ei dragostea dumnezeiască, smerenia cea adevărată şi simplitatea cea înţeleaptă.*" Cu adevărat, simplitatea pe care a pierdut-o lumea civilizată.

La sfârşit, când se cânta troparul „Veniţi fraţilor, să dăm mortului sărutarea cea mai de pe urmă", ne mărturiseşte părintele athonit: *„...am mers şi eu, am sărutat icoana, crucea şi, când am sărutat crucea cusută pe camilafca de pe frunte, am simţit o adiere de vânt cu un miros de nard foarte*

frumos, nemaiîntâlnit, care mi-a umplut nările şi mi-a trecut peste față, deşi fața părintelui era acoperită, iar în paraclis nu se simțea nici un miros deosebit, afară de cel de tămâie."

Pentru simplitatea şi smerenia lui, Dumnezeu i-a dăruit harul Duhului Sfânt, care s-a sălăşluit în inima fericitului stareț cu prisosință. Adevărat este că *„dai sânge şi iei Duh"*, după cum s-a întâmplat şi cu bătrânul Ioan. Bătrânul Dionisie Ignat, fratele de suflet al starețului Ioan, mărturiseşte: *„El a fost cel mai riguros împlinitor al vieții monastice pe care l-am cunoscut vreodată, un monah dintre cei mai buni şi un om foarte sârguincios şi bun."* Să dea Bunul Dumnezeu să avem şi noi parte de rugăciunile starețului!

În anul 2004, viețuitorii Schitului Colciu au deshumat trupul starețului Ioan. Când au văzut că osemintele cuviosului stareț erau galbene şi binemirositoare, părinții s-au bucurat mult. Cei care aveau mai multă evlavie, au luat părticele din osemintele starețului, care au ajuns astfel la mai mulți monahi athoniți, dar şi în țară. La deshumare, săpând mai adânc, părinții au avut

surpriza de a descoperi şi osemintele unui alt cuvios. Se presupune că ele aparţin Cuviosului Ilie Vulpe, primul stareţ al părintelui Ioan. Bătrânul Ioan şi-a dorit, după cum spunea, să fie înmormântat în acelaşi loc cu fostul lui stareţ, deşi nu se ştia precis care era acel loc.

Dar Dumnezeu, prin iconomia Lui, nu numai că a îndeplinit dorinţa rugătorului Său Ioan, ci a şi descoperit osemintele cuviosului Ilie, o dată cu cele ale ucenicului său, Ioan. Iată, deci, cât de minunat lucrează Dumnezeu prin cuvioşii săi, după cum scrie psalmistul: *„Cinstită este, înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui."*

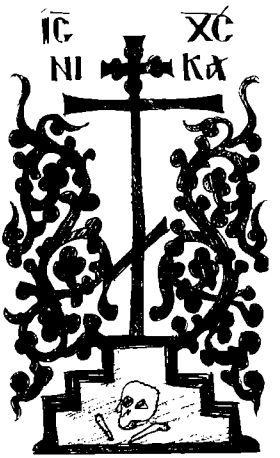

Monahia Onufria

Atât în timpul vieții, cât şi după adormirea sa, starețul Ioan a avut o influență duhovnicească deosebită asupra „surorii Olişca".

Aceasta s-a născut în anul 1918, în satul Popeşti din Basarabia, fiind ultimul copil din cei şapte a familiei Guțu. Încă de mică, a avut o înclinație către viața duhovnicească şi, înainte de începerea celor patru clase primare, a fost învățată de tatăl ei să citească de pe un Ceaslov vechi, folosit drept abecedar. A făcut opt clase, urmate de un curs pentru infirmiere.

Vrând să urmeze pilda de viețuire a fratelui său, starețul Ioan, a dorit încă de tânără să intre în viața monahală, dar, împlinind voia părinților, s-a căsătorit cu Nicu Moisei, în anul 1936. Cei doi întemeiază o familie frumoasă şi respectată. În perioada viețuirii lor în Basarabia,

au avut trei copii, dintre care pe doi Dumnezeu i-a luat din pruncie, rămânându-le doar un băiat.

Mai târziu, după război şi după refugiul familiei în România, Dumnezeu le-a mai dăruit încă un copil. Şi-au crescut cei doi copii cu devotament, dăruire şi frică de Dumnezeu. Astfel, în pofida persecuțiilor politice la care erau expuşi cei refugiați, băiatul ajunge profesor universitar academician, iar fata inginer-chimist.

Întâlnirile cu starețul Ioan din 1969 şi din 1972, şi lungile discuții duhovniceşti dintre cei doi, a reaprins puternic dragostea sorei Olga de a-L urma pe Hristos. După ce copiii au crescut, şi a început să aibă mai mult timp pentru ea însăşi, se adâncea în rugăciune la biserică şi acasă. În 1984, se stabileşte cu familia la Iaşi şi găseşte casă de suflet la Mănăstirea Golia, unde programul liturgic era după tipicul monahal.

După pierderea soțului în 1989, sora Olga îşi urmează şi mai mult chemarea lăuntrică, participând zilnic la Sfânta Liturghie, iar în

cămăruța ei petrece ore întregi în rugăciune, care erau de cele mai multe ori însoțite de lacrimi. De multe ori se auzeau din camera ei suspinuri adânci. Fiind întrebată de ce plânge, ea a răspuns: *„Plâng de bucurie, mamă, şi Îi mulțumesc lui Dumnezeu, că-i tare Bun."*

Deşi Mănăstirea Golia nu era aproape de casă, ea mergea întotdeauna să-I mulțumească lui Dumnezeu, dar şi să-I spună dorința inimii ei de a ajunge monahie. Aşa au cunoscut-o duhovnicii mănăstirii din ultimii douăzeci şi cinci de ani, la care mergea să ceară sfat pentru unele lucruri pe care ea nu le înțelegea. Chiar dacă unii din ei au plecat din oraş, când reveneau, treceau şi pe la sora Olga, să o vadă şi să o binecuvânteze.

Duhovnicul ei, părintele Daniil, care a plecat la Sfântul Munte, ne spune: *„Venind aproape zilnic la biserică şi mărturisindu-se des la mine, am văzut la această creştină multă dragoste de Dumnezeu, frică de Dumnezeu, credință, lacrimi, rugăciune, dragoste de oameni, iertare, nevorbire de*

rău, care toate duceau spre sfinţenia dumnezeiască. Şi azi pot să spun, după adormirea sa, că încă nu am cunoscut o altă persoană mai sporită duhovniceşte ca această femeie."

Rugăciunea a înălţat-o, i-a dat putere, i-a fost toiag de sprijin toată viaţa. Bunul Dumnezeu, văzând plânsul şi dorinţa sufletului ei, a rânduit ca în anul 2008, la vârstă de nouăzeci de ani, cu binecuvântarea episcopului Calinic Botoşăneanu, sora Olga să fie tunsă în monahism de către părintele exarh Dosoftei Şcheul, la Mănăstirea Copou din Iaşi, naşă de călugărie fiindu-i maica stareţă, stavrofora Maria Magdalena. La tunderea în monahism a primit numele Sfântului Onufrie de la Vorona şi s-a petrecut un lucru minunat: după douăzeci de ani de când îşi pierduse auzul, a început să audă cu claritate toată rânduiala slujbei; mult s-au bucurat maicile, părinţii, dar şi puţinii creştini care erau de faţă.

Deşi era foarte bolnavă, după călugărire, i-au revenit puterile fizice, aşa încât a putut să

facă un pelerinaj la mănăstirile din Bucovina, dar şi la Mănăstirea Sihăstria Voronei, unde s-a închinat cu dragoste şi evlavie la moaştele Cuviosului Onufrie, patronul şi ocrotitorul ei spiritual.

Monahia Onufria, ca şi starețul Ioan, a primit de la Dumnezeu multe daruri duhovniceşti, pe care le folosea atunci când era nevoie, dar cel mai mult dintre toate l-a folosit pe cel al rugăciunii amestecate cu plânsul de bucurie şi de mulțumire.

În ultimele luni ale vieții, bolile au răpus-o la pat, dar sufletul ei a rămas tare şi parcă mai plin de credință şi nădejde în Dumnezeu. Era mâhnită că nu mai poate citi pravila, dar rugăciunile pe care le ştia pe de rost, psalmii şi multe acatiste, erau nelipsite de pe buzele ei. Văzând-o necăjită, duhovnicul ei a întărit-o, spunându-i că nu-i nimic dacă nu mai poate citi sau nu-şi mai aduce aminte toate rugăciunile, căci gândul continuu la Dumnezeu este deja o rugăciune bineprimită.

Pe 16 mai 2010, la nouă dimineața, într-o zi frumoasă de duminică, monahia Onufria, împăcată cu cei din jurul ei, păşeşte pe calea veşniciei, întru nădejdea învierii. După dorința ei, slujba înmormântării a avut loc la Mănăstirea Sihăstria Putnei, mănăstirea ei de suflet din ultimii ani.

Cuvinte de zidire sufletească

Părintele Stareț Efrem, egumenul Mănăstirii Vatoped, avea mare evlavie la părinții de la Colciu şi îi iubea foarte mult, precum şi pe toți părinții care trăiau la chiliile ce aparțineau Mănăstirii. În bunătatea şi grija sa, el dădea în fiecare sâmbătă o binecuvântare tuturor părinților care trăiau la chilii, adică puțină mâncare, vin pentru slujbă, prescuri şi diferite alimente de care aveau ei nevoie. Părintele Efrem ştia că bătrânii de la Colciu sunt părinți înduhovniciți, iar când avea musafiri, îi trimitea, împreună cu un părinte, la bătrâni, după sfat şi povățuire duhovnicească. El cunoştea viața lor îmbunătățită şi ştia nevoințele lor, dar mai ştia şi că musafirii se vor folosi şi vor pleca din Sfântul Munte cu o bogată încărcătură duhovnicească.

Fiind cu adevărat un isihast, starețul Ioan iubea mai presus de orice tăcerea, liniştea, retragerea departe de tulburările ce îl puteau distrage de la rugăciune. Părintele Ioan nu era darnic în sfaturi, gândind că, cine vrea să se folosească, se poate folosi din tăcerea şi smerenia lui, mai mult decât din vorbe. Ucenicul său povesteşte că, mergând starețul într-un an la hramul Chiliei Sfântul Gheorghe, după terminarea slujbei, părinții stăteau de vorbă, numai bătrânul Ioan stătea tăcut şi retras.

Un monah grec a mers la el ca să-i ceară cuvânt de folos, iar părintele Ioan i-a răspuns, citându-i pe Părinții Pustiei: *„Dacă nu poți trage folos din tăcerea mea, atunci nici din cuvântul meu nu vei trage folos."* Iată ce i-a răspuns starețul, în smerenia sa, altădată unui monah atunci când acesta i-a cerut sfat: *„Eu sunt un om simplu şi nu am cuvinte de folos. Cer şi eu de la alții mai sporiți sfat şi povățuire duhovnicească. Dar, dacă vom împlini făgăduințele călugăreşti şi vom săvârşi*

călătoria vieții așa cum am început-o, să avem nădejde de mântuire!"

Când dădea totuşi sfaturi, acestea erau totdeauna bazate pe Sfânta Scriptură şi pe scrierile Sfinților Părinți, acestea şi multe alte cărți fiindu-i, în chilie, prietenii nelipsiți de-a lungul întregii vieți. Avea o mare evlavie la Sfântul Cuvios Ioan Iacob, a cărui carte cu învățături era la loc de cinste, iar când veneau unii să ceară sfat sau povățuire sufletească, el le răspundea folosindu-se de învățăturile Sfântului.

Odată, întrebat care sunt faptele bune care se potrivesc cel mai bine cu iubirea, starețul a spus: *„Să-i iubim pe toți în mod egal, dar să începem cu frica de Dumnezeu şi să sfârşim cu dragostea de Dumnezeu, care este cununa tuturor faptelor bune. Mai multă rugăciune, mai multă smerenie, mai multă dragoste de Dumnezeu ne vor conduce cu uşurință spre Împărăția Cerurilor... Să ne rugăm unii pentru alții şi să sperăm că Dumnezeu nu ne va părăsi... Totuşi, noi nu ne putem mântui fără ispite, răbdare şi pocăință."*

Pe toți îi sfătuia să fie uniți cu Hristos şi să nu fie departe de Dumnezeu. Spunea că scopul nostru aici pe pământ este dobândirea Raiului. Am pierdut Raiul, am pierdut tot, după cum regăsim şi în cuvântul spus părintelui athonit: *„mi-a spus să iau în serios călugăria şi mântuirea, căci acesta este scopul nostru pe acest pământ: câştigarea Raiului. Dacă pierdem Raiul, pierdem totul. M-a îndemnat la statornicie, tăcere, smerenie şi rugăciune. La despărțire, s-a ridicat în picioare şi, sărutându-ne mâna unul altuia, ne-am despărțit.*" Monahilor le spunea să îşi facă pravila, canonul, şi să stea cât mai mult, să reziste în Sfântul Munte, căci ispitele aici sunt mai amare, dar ajutorul lui Dumnezeu este mult mai mare şi vine ajutor mare şi de la Maica Domnului, care este ocrotitoarea Sfântului Munte. Le mai spunea monahilor să facă ascultare fără cârtire şi tot ceea ce vor să facă să fie cu binecuvântare.

Starețul ținea foarte mult la aceste două lucruri: la ascultare şi la binecuvântare. Aceste două virtuți sunt normale şi de mare preț pentru

o viață monahală îmbunătățită, după cum regăsim în Viețile Sfinților. De aici voi aminti o întâmplare, alături de o alta petrecută în Sfântul Munte.

Un ucenic a făcut mulți ani ascultare la un bătrân. După moartea bătrânului, a rămas singur. Învățat cu ascultarea, nu făcea nimic fără binecuvântare. Nu putea să se ducă în viața de obște, căci prin preajmă erau numai pustnici, erau numai viețuitori idioritmici, prin Tebaida și Sinai. Drept care, a luat un par, l-a înfipt în mijlocul casei, a pus pe el mantia și camilafca starețului și, de fiecare dată când pleca afară să-și ia apă, cerea blagoslovenie de la par. După cum era obiceiul în trecut, ucenicul făcea rucodelie, adică lucru de mână: metanii, cruciulițe, coșuri de răchită și altele, pe care le vindea ca să câștige ceva bănuți pentru a putea trăi. Într-o zi, și-a luat și el mai multe lucruri din rucodelia făcută și, vrând să meargă într-o cetate să le vândă, a zis lemnului: „Blagosloviți", dar lemnul i-a zis „Stai!", și n-a plecat, continuându-și viața

zilnică. A doua zi, gândindu-se că trebuie să-şi vândă lucrul, a zis iarăşi către lemn „Blagosloviţi", iar lemnul nu a mai zis nimic. Merge în cetate, îşi vinde rucodelia şi întâlneşte pe cineva care-i zice că ieri, o bandă de tâlhari a atacat caravana ce venea din pustie şi i-a omorât aproape pe toţi. El s-a gândit: dacă eram şi eu în caravana aceea eram mort sau prizonier. Cât de mult înseamnă credinţa în ascultare şi tăierea voii! Ucenicul îşi tăia voia prin starețul său care, deşi mort, îl ajuta.

În Sfântul Munte Athos există tradiţia ca după 3-5 ani de la trecerea la cele veşnice, trupul celui adormit să fie dezgropat, iar craniul să fie aşezat în osuar, după ce a fost înscris pe el anul morţii şi numele. La Schitul Sfânta Ana, bătrânul ieromonah Serafim avea un frumos obicei: ţinea craniul starețului său în chilie şi oricând pleca undeva, cerea binecuvântare ca şi când starețul său era viu. După ce ieromonahul Serafim a făcut ascultare nu mai puţin de 65 de ani faţă de starețul său, buna obişnuinţă o păstra şi când el nu mai era prezent cu trupul, dar îl simţea alături în duh.

Tot aşa, şi părintele Ioan punea accent pe binecuvântare şi ascultare: spunea că în ele se află mult har, iar ascultătorul poate ajunge cu multă uşurinţă la Dumnezeu. Când veneai la bătrânul Ioan să-i ceri sfatul, el te privea şi îţi înţelegea toată starea sufletească şi ştia cu uşurinţă ce trebuie să-ţi spună, fără să fie nevoie ca tu să vorbeşti. Odată, a venit un părinte de la Vatoped să ceară sfat şi, cum starețul stătea aplecat cu faţa în jos, şi-a ridicat capul şi, privindu-l, i-a zis: *„să faci răbdare, însă cu bucurie, nu cu împuţinare de suflet şi cârtire."* Cuvântul zis de stareț i-a fost acestuia ca de la Dumnezeu, pentru că a făcut lumină în zbuciumul întunericului în care era monahul.

Mirenilor le spunea să se spovedească des şi să se împărtăşească, să se împace cu semenii lor şi să nu fie cu răutate, căci Dumnezeu nu locuieşte unde este răutate şi mânie. Fiecare om are darul şi harul lui Dumnezeu, însă dacă omul nu e în iubire, acest har şi dar e acoperit şi nelucrător. Omului leneş, Dumnezeu îi acoperă darul, iar el, nefiind în comuniune cu Dumnezeu, se chinuieşte.

Starețul nu avea darul vorbirii, al predicării, dar primise în schimb de la Dumnezeu darul

cunoaşterii: ştia ce gândeşti, ştia dacă îl iubeşti sau nu, ştia pentru ce veneai la el, dacă veneai din curiozitate, ori ca să te foloseşti şi, de multe ori, începea să răspundă înainte să-l întrebi ceva. Nu prea îi plăcea să sfătuiască. Spunea că sfătuirea e o mare responsabilitate, căci cu sufletul omului nu e de joacă. Ai dat un sfat, de acel sfat poate ține mântuirea sau pierderea acelui suflet.

Când era vorba să dea canoane, starețul nu era aspru. Spunea celor de lângă el să nu-şi lase pravila şi canonul, fiindcă ele au o mare însemnătate în viața omului: îl țin îndreptat mereu către Dumnezeu. De aceea, când dădea un canon, îl hotăra şi după starea sufletească a credinciosului, după puterile sale: celui firav îi dădea mai puțin, iar celui tare mai mult. Pentru mireni, dădea canon după putere: rugăciunile de dimineață, de seară, un verset din Sfânta Scriptură şi obligatoriu o catismă din Psaltire. Pentru monahi, de asemenea, era obligatorie Psaltirea. Starețul ținea foarte mult la Psaltire. Sunt mulți monahi în Sfântul Munte, care citesc

şi câte o Psaltire pe zi. Dar nu numai în Sfântul Munte, ci şi în alte mănăstiri. La Psaltire este lucrarea harică cea mai mare; avem versete din psalmi în cele şapte laude, precum şi în Sfânta Liturghie, căci Psaltirea este insuflată de Duhul Sfânt. Psalmii trebuie citiți şi atunci când avem vreo boală sau vreun necaz, ori atunci când moare cineva, dar o putem citi şi atunci când avem bucurii, o putem folosi ca rugăciune oriunde şi oricând. Acum, însă, când cineva are o problemă sufletească, în loc să meargă la duhovnic, se duce la psiholog, iar când are un necaz, începe să-l acuze pe Dumnezeu. Păcat!

Fapte minunate petrecute după adormirea stareţului

După cum rămăşiţele sale fiind binemirositoare arătau că el este viu, tot aşa şi sufletul său, prin harul Duhului Sfânt, este în comuniune cu cei care au evlavie şi fac rugăciuni către Dumnezeu şi cuvioşii Săi.

O întâmplare cu totul minunată s-a petrecut unui părinte român aflat în vizită în Sfântul Munte, în anul 2007. Părintele dorea din tot sufletul să se închine la mormântul stareţului Ioan, la care avea deosebită evlavie şi despre care aflase că trecuse la Domnul, încă din 1996. Urmându-şi dorinţa, şi ajungând ziua în amiaza mare la Colciu, la mormântul stareţului, pentru a se închina, a văzut că lângă mormânt stătea un bătrânel cu chipul blând şi senin. Părintele român îl întreabă pe bătrân:

- Da' mata cine eşti?

- Eu sunt Ioan Guţu, la mormântul căruia ai venit dumneata să te închini.

Părintele rămâne uimit şi îi spune:

- Cum, sfinţia ta eşti viu?! Fiindcă toţi ştiu că ai murit demult şi te pomenesc la slujbele de adormiţi.

- Chiar dacă am murit, să ştii mata că am rămas tot viu.

După acest scurt dialog, părintele nostru ia binecuvântarea stareţului, îi sărută mâna şi apoi pleacă cu o bucurie duhovnicească de care nu mai avusese parte până atunci.

O doamnă din Iaşi, în vârstă de 40 ani, în anul 2009, suferea de un chist ovarian, care, după operaţie, în urma examenului anatomopatologic, s-a dovedit a fi de natură canceroasă. Tristă şi deprimată, nu mai putea dormi noaptea, gândindu-se neîncetat la boala ei. Ajunsese într-o depresie de care cu greu mai putea scăpa. O prietenă de-a ei, văzând suferinţa ei şi dorind să o ajute, îi dăruieşte,

smerită, cu împrumut, pentru două săptămâni, o răcliță cu o părticică din osemintele fericitului stareț, precum şi acatistul alcătuit de monahi cu evlavie, în cinstea lui, însoțit de un scurt istoric al vieții părintelui Ioan.

Din clipa aceea, ne-a mărturisit doamna, a simțit o pace şi o bucurie de nedescris, simțindu-se ocrotită de o persoană nevăzută, care o ajuta şi o încuraja în suferința ei. De acum, putea dormi liniştită toată noaptea, depresia dispărându-i cu totul, fiind înlocuită de o stare de încredere: simțea că poate merge mai departe cu curaj. A simțit îndemnul şi apoi chiar nevoia de a se ruga mai mult. După două săptămâni, a înapoiat răclița şi, în scurt timp, au reapărut simptomele de mai înainte. Bineînțeles, a primit înapoi răclița şi, odată cu ea, nu numai că şi-a revenit, dar toate semnele unei însănătoşiri depline şi-au făcut apariția. Deşi începuse serviciul, ceea ce însemna o suprasolicitare, totuşi, analizele au ieşit bune, încât nu a mai fost nevoie de tratament medicamentos sau de vreo altă intervenție chirurgicală. Pentru ea, starețul

a rămas în inima şi în mintea ei „Sfântul Părinte Ioan", aşa cum îl şi numeşte faţă de apropiaţii ei, precum şi la rugăciunile pe care continuă să le spună cu încredere.

O astfel de răcliţă a stat la capul nepotului Mihai, în 2007, când, după 5 ani, revine un cancer abdominal. Stă 43 zile la reanimare, inconştient, numai cu aparate, timp în care au loc 7 operaţii grele, toate reuşite, fiecare intervenită într-un moment de grea cumpănă. Părintele şi-a ajutat nepotul iubit, al cărui caz, cu totul deosebit, se poate regăsi în documentele spitalului. Mihai a mai avut parte de un răgaz de 2 ani de viaţă şi de iertare de la Dumnezeu.

Un credincios din Bucureşti, pe nume Paul Bălan, a primit în dar, acum câţiva ani, de la un monah, o cruciuliţă de lemn, în care erau puse, într-un mic lăcaş, părticele din osemintele cuviosului stareţ. De îndată ce le-a primit cu mare bucurie, acesta a simţit o pace şi o linişte în inima lui, încât durerea pe care o avea în suflet mai înainte s-a risipit ca fumul. La puţină

vreme după aceea, tatăl unui bun prieten de-al său, preot la Spitalul Militar din Bucureşti, s-a internat în acel spital şi urma să fie operat de cancer la stomac, şansele lui de viață fiind minime, deoarece era înaintat în vârstă. Preotul, după ce a trimis mai multe pomelnice la diferite mănăstiri, schituri şi biserici pentru reuşita la operația la care urma să fie supus tatăl său, i-a cerut prietenului său acea cruce cu osemintele starețului Ioan, pentru a o pune la gâtul tatălui său pe parcursul operației. Aceasta a avut loc la alt spital şi a durat 5 ore. I-a fost extras tot stomacul şi i s-a făcut un stomac mult mai mic, dintr-o porțiune de intestin. Dar, lucru nemaiîntâlnit, niciunul dintre ganglioni nu fusese atins de tumoarea canceroasă. Sunt peste 4 ani de la operație şi bătrânul se simte bine, stomacul nu-l supără, deşi alte boli ale bătrâneții şi-au făcut aparița.

Acelaşi creştin a dăruit crucea respectivă fetiței lui, care avea să fie operată de nodul la sân. S-a dovedit, încă o dată, puterea dumnezeiască

ce a lucrat prin osemintele fericitului stareț. Fata s-a vindecat la scurtă vreme după operație. Soția sa a suferit şi ea o intervenție chirurgicală, fiind operată de fibrom uterin. Punându-şi la gât crucea, operația a decurs uşor fără evenimente neplăcute, iar vindecarea s-a produs repede.

Şi alți oameni au primit ajutorul fericitului stareț, în vreme de cumpănă din viața lor. Toate acestea ne duc cu gândul la cât de mult ascultă Dumnezeu mijlocirile sfinților lui şi cât de repede apare ajutorul pentru cei ce cheamă cu credință numele sfinților Lui.

În loc de postfață

Întâmplător am auzit câteva amănunte despre viața starețului Ioan de la Colciu şi, folosindu-mă duhovniceşte de acestea, am simțit în sufletul meu dorința de a cerceta de-amănuntul şi ulterior chiar de a scrie câteva rânduri despre viața simplă, dar plină de har, a starețului.

Părintele Ioan a pornit la drum, drumul cel duhovnicesc, ghidându-se după făgăduințele şi sfaturile cuprinse în rânduiala tunderii în monahism, dar şi urmând exemplul de viață al pururea pomeniților lui stareți Ilie şi Eftimie, ale căror virtuți stau mărturie grăitoare de nevoință şi pocăință adusă lui Dumnezeu. De la ei a învățat să dea conținut duhovnicesc actelor de nevoință, pentru a nu rămâne doar forme exterioare. Şi prin această lucrare sfântă,

Domnul i-a stat întru ajutor aici pe pământ, iar dincolo, i-a întins brațele la intrarea întru Împărăția Sa.

Această pildă de viețuire duhovnicească a stareţului Ioan, ca de altfel şi ai altor părinți contemporani, ne arată că şi în zilele noastre dar şi până la sfârşitul veacurilor se poate trăi cu adevărat în Duhul Sfânt.

Pe scurt, viața sa a fost cu adevărat, în toate, un smerit elogiu adus bogatei simplități de suflet mântuitoare. Nădăjduiesc să fie pentru toți o lectură bună şi un impuls pentru o viață trăită în Hristos.

Monah Nicodim

FOTOGRAFII

Mama părintelui Ioan, Achilina (stânga) cu surorile ei

Fratele Gheorghe împreună cu tatăl său (1927)

Ieromonahul Ioan, în ziua hirotonirii, cu stareţul său Eftimie

Ieroschimonahul Ilie Hulpe, primul stareț al părintelui Ioan

La hramul Mănăstirii Pantocrator (părintele Ioan, primul din stânga)

Obştea Schitului Colciu în timpul stareţului Eftimie

Mitropolitul Firmilian al Olteniei

tarețul Ioan împreună cu sora sa Olga, viitoarea
nonahie Onufria

Împreună cu familia și cu fratele său de nevoință, părintele Dionisie Ignat

Stareţul Ioan împreună cu părinţi de la
Mănăstirea Vatopedi

Chip al blândeţii

Acum slobozește pe robul Tău...

Monahia Onufria, sora părintelui Ioan

CUPRINS

Cuvânt înainte 7
Binecuvântare 11

Copil singuratic în Basarabia 15
Sosirea la Athos 19
Egumenul Ilie Hulpe, primul duhovnic
al tânărului Gheorghe 21
Monah, ierodiacon, ieromonah 25
Deplina singurătate şi aspra nevoinţă 29
Dumnezeu ascultă rugăciunile aleşilor săi! 45
Întâlnirea cu rudele 51
Fericitul sfârşit al stareţului Ioan 63
Monahia Onufria 69
Cuvinte de zidire sufletească 75
Fapte minunate petrecute după adormirea stareţului ... 85

În loc de postfaţă 91
Fotografii 95

Monahul Nicodim

IEROSCHIMONAHUL IOAN

O viață dăruită lui Hristos

Părintele Ioan a fost dintre acei bătrâni care au ascultat cu trezvie nemincinoasă glasul Stăpânului şi, ascultând, a purces bărbăteşte pe calea cea strâmtă şi cu chinuri. Niciodată uitându-se înapoi, ci mereu înainte, spre făgăduinţa nemincinoasă a Împărăţiei Cerurilor.

Acum Părintele Ioan este unul dintre cei care, aplecaţi pe pieptul Domnului, ascultă cum bate inima Stăpânului pentru oile turmei Sale mici şi prea ades neputincioase. Uitându-se mereu spre ochii mijlocitoarei Maici şi spre braţele ridicate la rugăciune ale prietenilor Stăpânului, Părintele Ioan mijloceşte pentru fraţii şi surorile care încă se luptă în valea acestei vieţi.

Nădăjduim că va veni vremea când şi noi, cu braţe şi inimi ridicate către Domnul Slavei, vom putea pomeni alături de adunarea sfinţilor în sărbătoare şi numele plăcutului lui Dumnezeu Ioan şi să-i putem spune: roagă-te lui Dumnezeu Părinte Ioan, pentru noi!

Arhimandrit Hrisostom Rădăşanu

6 422636 003103